

**ИЗВЕШТАЈ О СПРОВОЂЕЊУ ТУЖИЛАЧКЕ СТРАТЕГИЈЕ ЗА
ИСТРАГУ И ГОЊЕЊЕ РАТНИХ ЗЛОЧИНА
- 3. и 4. квартал 2021. године -**

Обавеза сачињавања извештаја, односно кварталних анализа од стране Тужилаштва поводом праћења спровођења активности предвиђених Тужилачком стратегијом предвиђена је ревидираним Акционим планом за Поглавље 23 (активност 1.4.3.5). Уједно, и Тужилачком стратегијом предвиђено је да се надзор над спровођењем стратегије врши путем кварталних извештаја који се достављају Републичком јавном тужилаштву. С обзиром на постојећи модел извештавања, у вези са наведеним обавезама утврђеним поменутиим стратешким документима, сачињен је извештај за 3. и 4. квартал 2021. године по појединачним циљевима:

Циљ 1 - сузбијање некажњивости ратних злочина кроз повећање ефикасности истраге и кривичног гоњења свих тешких, масовних и систематски вршених ратних злочина наведених у евиденцији догађаја ратних злочина

Повећање ефикасности рада Тужилаштва за ратне злочине

Током 3. и 4. квартала 2021. године Тужилаштво за ратне злочине донело је и евидентирало наредбе о спровођењу истраге које се односе на кривична дела ратни злочин против цивилног становништва из чл. 142 ст.1 КЗ СРЈ дела и ратни злочин против ратних заробљеника из чл. 144 КЗСРЈ, а обухватају догађаје извршене на територији АП КиМ, Републици Хрватској и у Босни и Херцеговини.

Тужилаштво тренутно води истраге против 69 лица. Од тога, током 2021. године покренуте су и евидентиране истраге против 23 лица у 14 предмета, а од тога су наредбе у 4 предмета евидентиране у предметима у којима је преузето кривично гоњење од надлежних органа Босне и Херцеговине. Наредбама донетим од стране Тужилаштва за ратне злочине у претходном периоду обухваћени су и високорангирани учиниоци, а спровођењу истраге у појединим предметима претходила је интензивна сарадња са Тужилаштом Механизма, као и детаљна анализа и обрада тих предмета. У циљу убрзања поступака, посебно у сложеним предметима међу којима су и они који се односе на високорангиране учиниоце, планирано је да поступајући заменици у наредном кварталу донесу конкретан план истраге, са прецизним роковима и да се до краја наредног квартала подигну нове оптужнице између осталог и по окончању истраге у предметима категорије 2.

По оптужници Тужилаштва за ратне злочине из ранијег периода Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине донео је пресуду у предмету „Богдановци“, којом је потврдило првостепену одлуку у ком је осуђеном изречена казна затвора у трајању од 15 година.

По оптужницама Тужилаштва за ратне злочине подигнутим у претходном периоду пред Одељењем за ратне злочине Вишег суда у Београду поступак се води против 32 лица, у 16 предмета, међу којима су и предмети категорије II.

Током 4. квартала Тужилаштво је подигло 3 оптужнице. У поступку који се води по оптужници подигнутој 13. октобра 2021. године биће стављен предлог за уступање кривичног гоњења државним органима Босне и Херцеговине, сходно одредбама Закона о међународној правној помоћи у кривичним стварима и Уговора о правној помоћи у кривичним и грађанским стварима између Републике Србије и Босне и Херцеговине.

У предмету признања стране судске одлуке који се води пред Вишим судом у Београду, Одељењем за ратне злочине, са циљем унапређења ефикасности у поступању, Тужилаштво за ратне злочине иницирало је наставак поступка подношењем предлога да се обави вештачење осуђеног лица.

Поступајући заменици активно раде на анализирању пресуда већа Међународног кривичног трибунала за бившу Југославију (МКТЈ) и Међународног механизма за кривичне судове (ММКС), са циљем проналажења и издвајања доказа и предузимања даљих корака из надлежности Тужилаштва за ратне злочине.

Тужилаштво за ратне злочине наставило је са учешћем у седницама Радне групе за прикупљање чињеница и доказа у расветљавању злочина над припадницима српског народа и осталих националних заједница на АП КиМ.

У предмету „Ловас“ Тужилаштво за ратне злочине поднело је Републичком јавном тужиоцу иницијативу за подношење захтева за заштиту законитости против одлуке Апелационог суда у Београду, Одељења за ратне злочине Кж1По2 бр. 2/20 од 20.11.2020. године, због повреде одредаба поступка који је претходио доношењу правноснажне пресуде.

Поводом захтева за заштиту законитости поднетог од стране Републичког јавног тужиоца, Врховни касациони суд је утврдио да је Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине одржавајући претрес пред другостепеним судом био дужан да примени одредбе о тонском снимању и сходно томе о вођењу записника на главном претресу и састављању транскрипта, што све представља саставни део записника о главном претресу, а што Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине није учинио. На тај начин другостепени суд није поступио у складу са обавезама прописаним у наведеним процесним одредбама и тиме је повредио закон.

Наведеном одлуком иницијатива Тужилаштва за ратне злочине која је прихваћена од стране Републичког јавног тужилаштва добила је своју потврду у пресуди Врховног касационог суда, којом је утврђено да је Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине својим пропустом да тонски не снима претрес пред другостепеним судом и не сачињава транскрипт о томе, повредио закон.

У претходном периоду Тужилаштво је активно учествовало у изради нове Националне стратегије за процесуирање ратних злочина 2021.-2026. и пратећег Акционог плана. Током априла месеца формирана је радна група за припрему анализе постигнутих резултата у спровођењу Националне стратегије за процесуирање ратних злочина и израду нове Националне стратегије.

Поводом предлога текста Националне стратегије за процесуирање ратних злочина за период од 2021.-2026. године, са пратећим Акционим планом спроведена је јавна расправа. Сви коментари који су приспели током јавне расправе обрађени су од стране радне групе и јавно објављени на интернет страници Министарства правде Републике Србије.

Поводом предлога Националне стратегије дана 07. септембра 2021. године одржан је Округли сто у организацији Министарства правде уз техничку подршку УНДП. У Округлом столу учешће су узели представници институција који су и учествовали у изради нацрта Националне стратегије са пратећим Акционим планом, а поред њих учешће су узели представници Министарства за европске интеграције, Мисије ОЕБС у Републици Србији, Амбасаде Велике Британије у Републици Србији, Делегације Европске уније у Србији, као и представници цивилних организација које је определио Национални конвент о Европској унији. Извештај о спроведеној јавној расправи објављен је на интернет страници Министарства правде.

Национална стратегија за процесуирање ратних злочина је заједно са пратећим Акционим планом за спровођење активности усвојена на седници Владе Републике Србије дана 14. октобра 2021. године након чега је отпочела примена наведених стратешких докумената.

Као посебни циљ 1. поменуте Стратегије предвиђено је унапређење ефикасности у поступању, између осталог и кроз ревизију Тужилачке стратегије која је у току, а којом ће бити предвиђени додатни механизми за остварење овог циља.

Циљ – Јачање институционалних и стручних капацитета Тужилаштва за ратне злочине

У извештајном периоду није било избора нових заменика тужиоца. С обзиром да су у претходном кварталу два заменика јавног тужиоца – један из Апелационог јавног тужилаштва у Новом Саду и један из Првог основног јавног тужилаштва у Београду, упућена у Тужилаштво за ратне злочине на основу одлуке Републичког јавног тужиоца, тренутно 12 лица обавља функцију заменика тужиоца за ратне злочине колико је и предвиђено Одлуком Државног већа тужилаца А.бр. 69/21 од 02. априла 2021. године ("Сл. гласник РС", бр 32/2021).

Током 3. и 4. квартала 2021. године обрађивачи предмета (заменици тужиоца и тужилачки помоћници), уписничари и дактилографи похађали су вишедневну интензивну обуку за коришћење САПО програма коју је организовало Републичко јавно тужилаштво.

Имајући у виду да је у претходном периоду повећана потреба за употребом информационо-комуникационих технологија, те чињеницу да је у Тужилаштву за ратне злочине запослено једно лице на радном месту техничара за ИТ подршку, а да је планирано да се током 2022. године у јавним тужилаштвима отпочне са коришћењем САПО програма, током октобра месеца Тужилаштво за ратне злочине упутило је предлог Министарству правде Републике Србије за измену кадровског плана са циљем повећања броја информатичара.

- **Формирање заједничких тимова Тужилаштва за ратне злочине и Службе за откривање ратних злочина (СОРЗ)**

Током 3. и 4. квартала настављена је сарадња заједничких тимова Тужилаштва и Службе за откривање ратних злочина. Састанци и консултације се редовно одржавају у складу са устаљеном динамиком на нивоу главних представника, као и на нивоу обрађивача предмета за потребе конкретних предмета.

Сарадња са Службом за откривање ратне злочине ће током наредног периода бити додатно ојачана, будући да су у том правцу предвиђене бројне мере и активности новом Националном стратегијом за процесуирање ратних злочина.

На иницијативу Тужилаштва за ратне злочине у децембру је одржан Округли сто коме су представници Тужилаштва за ратне злочине, Службе за откривање ратних злочина и Јединице за заштиту, између осталог и заменик тужиоца који је портпарол у Тужилаштву за ратне злочине. Тема је била унапређење комуникације са медијима, будући да је ово питање изузетно значајно и да је као мера за побољшање транспарентности рада државних органа

који поступају у предметима ратних злочина, предвиђена ревидираним Акционим планом за Поглавље 23 и Националном стратегијом за процесуирање ратних злочина. Током јануара месеца биће организован тренинг или предавање ком би присуствовали запослени и овим институцијама, као и представници медија, а Тужилаштво је код Правосудне академије иницирало организовање стручног усавршавања у том правцу.

- **Стручно усавршавање**

У претходном кварталу више заменика и тужилачких помоћника успешно је завршило обуку „Форензичка анализа писаних изјава“ коју организује Европска агенција за форензику, која је од посебног значаја за усавршавање постојећих знања заменика тужиоца и тужилачких помоћника, као и осталих запослених у погледу корисних истражних техника.

Представник Тужилаштва за ратне злочине учествовао је у саветовању које је у периоду од 09. до 11. септембра 2021. године одржано на Златибору и том приликом излагао је реферат под називом „Жртва кривичног дела и кривични поступци за ратне злочине“. Саветовање је организовано од стране Српског удружења за кривично правну теорију и праксу, Института за криминологију и социологију истраживања и Правосудне академије.

Више запослених похађало је током 3. и 4. квартала online обуку „Етика и интегритет“. Обуку је организовала Агенција за спречавање корупције са циљем унапређења професионалних стандарда запослених у органима јавне власти.

Несумњиво постоји потреба да се обуке активније организују с обзиром да је у претходном периоду, из објективних разлога, првенствено услед епидемиолошке ситуације организован мањи број обука у односу на претходне године. Са друге стране постоји потреба за континуираним стручним усавршавањем у области ратних злочина, па је Тужилаштво током 4. квартала упутило иницијативу Правосудној академији ради организације већег броја обука различитог садржаја, будући да је Тужилаштво на то и обавезано стратешким документима које примењује у свом раду. Очекује се да ће прве обуке почети средином јануара месеца 2021. године.

У складу са постојећом динамиком из ревидираног Акционог плана за Поглавље 23, а посебно имајући у виду чињеницу да су сродне активности нашле место и у нацрту нове Националне стратегије за процесуирање ратних злочина, током наредног квартала биће организован наставак обуке на тему унапређења односа са медијима као наставак семинара „Ефикасна комуникација и односи са јавношћу у правосудју“, уз учешће представника Службе за откривање ратних злочина и Јединице за заштиту.

Представник Тужилаштва за ратне злочине узео је дана 10. децембра 2021. године учешће на семинару организованом од стране организованом од стране

Правосудне академије и Мисије ОЕБС у Републици Србији са темом „Представљање базе јавнотужилачке праксе“, која ће бити и јавно доступна преко интернет странице Републичког јавног тужилаштва.

- **Примена нових технологија и метода рада**

Заменици тужиоца за ратне злочине и тужилачки помоћници Тужилаштва за ратне злочине узели су учешће у вишедневним интензивним обукама везаним за коришћење САПО апликације намењене обрађивачима предмета.

Имајући у виду да постоји потреба за унапређењем инфраструктурних капацитета Тужилаштва кроз осавремењивање ИКТ опреме потребне за ефикасан рад и функционисање система, као и за каснију примену САПО програма, кроз припрему нове Националне стратегије за процесуирање ратних злочина приказана је потреба за новом рачунарском опремом и у складу са тим израдиће се у наредном кварталу процена потреба за рад Тужилаштва.

- **План истраге**

У складу са одредбама Законика о кривичном поступку, поступајући заменици тужиоца у сарадњи са овлашћеним лицима СОПЗ-а дефинишу кораке за сваки појединачни предмет у истрази, водећи рачуна о свим релевантним радњама и мерама које је потребно предузети како би истрага била спроведена што ефикасније, при чему су динамика и редослед радњи ближе описани и предложени и Тужилачком стратегијом.

- **Афирмисање примене института споразума о признању кривичног дела**

У току извештајног периода није било закључених споразума о признању кривичног дела.

С обзиром на значај овог института и његове вишеструке предности, препозната је потреба за његовом додатном афирмацијом. По отпочињању примене Националне стратегије за процесуирање ратних злочина за период од 2021-2026 године, биће спроведене активности које ће за циљ имати повећање броја закључених споразума о признању кривичног дела и споразума о сведочењу окривљеног. Предвиђено је да се оне спроводе у континуитету, а кроз ревизију Тужилачке стратегије додатно ће бити разрађени механизми за убрзање примене ових института.

- **Обезбеђење пуне поверљивости процеса истраге**

Као и у претходном периоду, сагласно важећим прописима и обавезама предвиђеним ревидираним Акционим планом за Поглавље 23, доследно се води рачуна о поштовању обавеза о тајности и поверљивости података од стране свих запослених у ТРЗ и врши надзор над применом закона и подзаконских аката у овој области.

Настављено је са предузимањем мера за заштиту података од неовлашћеног приступа, објављивања и сваке друге злоупотребе, у складу са Законом о заштити података о личности и другим релевантним прописима.

Финансијске истраге и одузимање имовинске користи стечене кривичним делом

Тужилаштво за ратне злочине је у сваком истражном предмету у коме поступа наставило да испитује да ли осумњичена лица поседују имовину прибављену извршењем кривичног дела. Ни у овом извештајном периоду није било законских услова за покретање финансијских истрага, нити покретања поступка за трајно или привремено одузимање имовине проистекле из кривичног дела у предметима из надлежности ТРЗ.

У наредном периоду планиране су активности Тужилаштва у погледу подношења иницијативе Служби за откривање ратних злочина ради предузимања појачаних активности на прикупљању података о финансијском стању окривљених.

На иницијативу Тужилаштва, предлогом Акционог плана за спровођење Националне стратегије за ратне злочине (2020-2026) обухваћена је мера која се односи на континуирану сарадњу Тужилаштва за ратне злочине, Службе за откривање ратних злочина и Јединице за финансијске истраге МУП-а у прикупљању података ради откривања имовине која је у очигледној несразмери са незаконитим са незаконитим приходима окривљеног, када околности и прикупљени подаци на то указују.

Како би се са реализацијом активности отпочело што пре, на иницијативу тужиоца за ратне злочине дана 24. децембра 2021. године одржан је састанак између представника Јединице за финансијске истраге и Тужилаштва за ратне злочине.

Тужилаштво је иницирало организовање округлих столова са представницима других релевантних институција ради размене искуства (са јавним тужилаштвима и судовима), уз учешће међународних институција, на тему финансијских истрага, а предложиће да округлом столу да свој допринос и представник Јединице за финансијске истраге, како би поделио досадашња искуства са осталим учесницима.

Циљ – унапређење механизма заштите и подршке сведоцима и жртвама

• Заштита сведока и жртва

Заменици тужиоца за ратне злочине редовно су одржавали састанке са представницима Јединице за заштиту у циљу што ефикаснијег обављања задатака из своје надлежности.

У сваком конкретном предмету настављено је са индивидуалном проценом сведока и по потреби, са иницирањем процесних и ванпроцесних мера заштите.

Заменик тужиоца за ратне злочине учествовао је у саветовању које је у периоду од 09. до 11. септембра 2021. године одржано на Златибору, на тему „Оштећено лице и кривичноправни инструменти заштите“.

• Подршка сведоцима и жртвама

Са циљем побољшања ефикасности суђења Тужилаштво је током 3. и 4. квартала преко Службе за информисање и подршку оштећенима и сведоцима у оквиру законских овлашћења узимало проактивну улогу и по потреби остваривало комуникацију са Службом за помоћ и подршку оштећенима и сведоцима надлежног суда.

Рад Службе усаглашава се са Националном стратегијом за остваривање права жртва и сведока кривичних дела у Републици Србији за период од 2020.-2025. године и пратећим Акционим планом за период од 2020.-2025. године, као и са Директивом 2012/29/ЕУ Европског парламета и Савета од 25. октобра 2012. године којим се успостављају минимални стандарди у вези са правима, подршком и заштитом за жртве кривичних дела.

Имајући у виду евидентни недостатак просторних капацитета у Тужилаштву за ратне злочине, те чињеницу да је од велике важности да се сведоцима и оштећенима омогући неометан рад са запосленима у Служби, и по потреби рад са психологом, Националном стратегијом за процесуирање ратних злочина (2021-2026) предвиђено је опремање посебних просторија за потребе

Службе за информисање и подршку оштећенима и сведоцима. Током 4. квартала Тужилаштво је отпочело са радовима на адаптацији просторије за сведоке и оштећене.

Примена међународних стандарда и националног законодавства када су у питању права жртава, била је тема Семинара о правима жртава за јавне тужиоце и судије који је организован дана 15. октобра 2021. године од стране Мисије ОЕБС у Републици Србији и Правосудне академије. Више заменика тужиоца и тужилачких помоћника испред Тужилаштва за ратне злочине узело је активно учешће у овом семинару који је додатно потврдио да је неопходно да поступајући заменици још у току истражног поступка посебну пажњу обратe на доследну примену члана 313. ЗКП у погледу упознавања оштећеног са правом на постављање имовинско-правног захтева, те да као приоритет треба поставити право оштећеног да накнаду штете оствари већ у кривичном поступку. Овом питању допринеће и примена „Смерница за унапређење судске праксе у поступцима за накнаду штете жртвама тешких кривичних дела у кривичном поступку“ које је у претходном периоду донео Врховни касациони суд.

- **Одбрана окривљеног**

Није било измена у односу на претходни квартал. У сваком предмету којим су задужени заменици тужиоца за ратне злочине наставили су да поступају сагласно важећим прописима, поштујући претпоставку невиности, право на правично суђење и право на суђење у разумном року.

Током 3. и 4. квартала 2021. године није поднет захтев за покретање прекршајног поступка због постојања основа сумње да је извршен прекршај из чл. 73. Закона о јавном информисању и медијима („Претпоставка невиности – у циљу заштите људског достојанства, као и независности, угледа и непристрасности суда или другог надлежног органа, нико се у медију не сме означити учиниоцем кажњивог дела, односно огласити кривим или одговорним пре правноснажности одлуке суда“).

У складу са Правилником о управи у јавним тужилаштвима лице које је задужено за обавештавање јавности води рачуна о интересима правилног вођења поступка и оправданој заштити личности на које се подаци које пружа односи, путем усмених или писаних саопштења или на други погодан начин и у свему се придржава правила да својим изјавама које се односе на окривљене, не повређује њихова права ни на који начин.

Циљ – Постизање напретка у расветљавању судбине несталих лица

- **Суђења за ратне злочине и питање несталих лица**

Континуирано се одвија комуникација и сарадња у конкретним предметима са Комисијом за нестала лица, путем размене обавештења и информација и са организацијама које раде на прикупљању докумената о прогонима и страдањима, те уништеној имовини лица српске националности на подручју бивше СРХ и свих грађана на подручју РСК у предратном, ратном и поратном периоду.

У 3. и 4. кварталу 2021. године настављена је сарадња између Тужилаштва за ратне злочине и Комисије за нестала лица Владе Републике Србије у складу са Меморандумом о сарадњи.

Тужилаштво за ратне злочине је у јулу месецу присуствовало X седници Комисије за нестала лица, а током извештајног периода одржано је више састанака и округлих столова са представницима удружења која се активно баве расветљавањем судбине и проналажењем отетих и несталих лица. Током 3. и 4. квартала тужилац за ратне злочине је учествовала у више Округлих столова које су организовала Удружења породица киднапованих и несталих на АП КиМ, а последњи пут у децембру у Округлом столу под називом „Право породица на истину и правду“.

У складу са тачком 1.4.2. Акционог плана за спровођење Националне стратегије за процесуирање ратних злочина, у Тужилаштво за ратне злочине је током децембра 2021. године одржан редовни месечни састанак између представника Тужилаштва за ратне злочине, Комисије за нестала лица, Службе за откривање ратних злочина и Јединице за заштиту. На састанку су обављене консултације око поступања у конкретним предметима и разматрани су начини за додатно унапређење рада на предметима.

Циљ -Унапређење регионалне и шире међународне сарадње у области истраге и процесуирања ратних злочина

Сарадња са Међународним резидуалним механизмом за кривичне судове

У извештајном периоду одржан је континуитет у сарадњи кроз прибављање материјала из базе података Међународног кривичног трибунала за бившу Југославију и Међународног резидуалног механизма за кривичне судове за потребе конкретних предмета.

Сарадња са Тужилашвом Механизма је одржана кроз активно учешће Главног тужиоца, Сержа Брамерца и других представника Резидуалног механизма у дводневној Регионалној конференцији тужилаца које је дана 20. и 21. септембра 2021. године организовало Тужилаштво за ратне злочине уз

подршку Развојног програма Уједињених Нација (УНДП) и Владе Уједињеног Краљевства. Конференција је организована са циљем унапређења регионалне и шире међународне сарадње, а осим представника Механизма, учешће у конференцији су узели и представници државног одвјетништва Републике Хрватске, Тужилаштва Босне и Херцеговине, тужиоци из Федерације БиХ, Републике Српске и Брчко Дистрикта и представници Специјалног државног тужилаштва Црне Горе.

Током 4. квартала, дана 02. децембра 2021. године путем видео-конференцијске везе одржан је још један састанак на нивоу главних тужилаца и њихових сарадника. Састанак је био посвећен резимирању резултата у сарадњи на конкретним предметима категорије 2, као и разматрању текућих питања која су од значаја за шестомесечни извештај који Главни тужилац подноси Савету безбедности Уједињених нација.

Тужиоци су разговарали о резултатима које је Тужилаштво за ратне злочине постигло у претходном периоду, о начинима унапређења регионалне и шире међународне сарадње.

Настављена је сарадња кроз размену захтева за помоћ и кроз заједнички рад на конкретним предметима који је обухватио и помоћ у истражним поступцима који су у току, а који се воде против високорангираних учинилаца.

У два кривична предмета усвојени су захтеви Тужилаштва за ратне злочине поднети председнику Међународног резидуалног механизма за кривичне судове за измену, односно укидање заштитних мера у односу на одређене сведоке и достављање њихових изјава и транскрипата у интегралном облику, као и у погледу њиховог сведочења.

За потребе предмета у којима поступају, обрађивачи предмета у Тужилаштву врше претрагу базе података путем Electronic disclosure sistema који омогућава директан приступ значајном делу доказног фонда Тужилаштва МКТЈ/МРМКС. Са циљем омогућавања олакшаног приступа документацији Међународног резидуалног механизма и унапређеног поступања са преузетим подацима, почев од децембра месеца у Тужилаштву се реализује додатна обука поступајућих заменика која ће допринети ефикаснијем коришћењу те базе.

У новој Националној стратегији за процесуирање ратних злочина констатује се да би Тужилаштво за ратне злочине требало да има проактиван приступ у погледу решавања проблема покретања и вођења поступака за кривична дела која се односе на непоштовање суда и судских поступака за ратне злочине, који се воде пред Међународним резидуалним механизмом за кривичне судове, водећи рачуна о доследном поштовању начела законитости.

Стога, потребно је поменути да је Тужилаштво почев од октобра 2021. године активно укључено у поступак пружања помоћи Тужилаштву Механизма, везано за ове поступке.

Са циљем јачања подршке коју пружа, Тужилаштво Механизма је крајем новембра обавестило Тужилаштво за ратне злочине о покретању online форума путем ког ће заменици тужиоца и тужилачки помоћници имати приступ стручним правним саветима о заједничким темама из области међународног кривичног права, са фокусом на судску праксу Механизма и Међународног кривичног суда за бившу Југославију.

У 4. кварталу Тужилаштво за ратне злочине упутило је Тужилаштву Механизма иницијативу за реализацију више различитих активности предвиђених Националном стратегијом за процесуирање ратних злочина и ревидираним Акционим планом за Поглавље 23, те Тужилачком стратегијом. Иницијатива се првенствено односи на омогућавање ширег приступа бази Тужилаштва Механизма и пружање подршке у стручном усавршавању запослених у Тужилаштву за ратне злочине, што би, уз коришћење поменуте online платформе, у великој мери допринело раду овог Тужилаштва.

а) сарадња са Тужилаштом БиХ и Државним одвјетништвом Републике Хрватске

Сарадња са Тужилаштом БиХ настављена је кроз регионалне састанке и размену захтева за помоћ, као и ажурним поступањем по замолницама за испитивање окривљених и сведока од стране заменика тужиоца за ратне злочине. Током 3. квартала Тужилаштво за ратне злочине је Тужилаштву БиХ упутило 35 захтева за помоћ, од чега је удовољено на 16 захтева, док на 19 захтева још увек није одговорено. Тужилаштво БиХ је Тужилаштву за ратне злочине упутило 14 захтева, удовољено је на 1 захтев, 6 предмета се налази у раду, док на 7 захтева није удовољено, услед формалних недостатака захтева.

Током 4. квартала Тужилаштво Босне и Херцеговине упутило је Тужилаштву за ратне злочине 29 захтева за помоћ од чега је удовољено на 6 захтева, 22 предмета се налази у раду, док 1 захтеву није удовољено, из разлога формалних недостатака захтева, јер није поднет у складу са садржином прописаном Протоколом о сарадњи.

Од 29 поднетих захтева, у 18 случајева се ради о поднетим замолницама за саслушање. У једном предмету Тужилаштво није удовољило замолници, по 1 је удовољено, а 16 замолница је тренутно у раду.

Током 4. квартала Тужилаштво за ратне злочине је затражило од Тужилаштва Босне и Херцеговине правну помоћ у 38 предмета, од чега је удовољено на 19 захтева, док на 19 није одговорено.

Када је реч о сарадњи са Државним одвјетништвом Републике Хрватске, током 3. квартала исто је упутило Тужилаштву за ратне злочине 4 захтева за

помоћ, од чега је удовољено на 1 захтев, 2 захтева се налази у раду, док по 1 захтеву није удовољено. Тужилаштво је у истом периоду Државном одвјетништву упутило 18 захтева за помоћ, од чега је удовољено по 8 захтева, док на 10 захтева није одговорено.

У 4. кварталу од Државног одвјетништа Р Хрватске приспело је 12 захтева, од чега је у раду 11 захтева, а једном захтеву није удовољено. Од приспелих захтева, 5 захтева представља замолнице за саслушање окривљених, односно испитивање сведока. Једној замолници није удовољено, док се 4 замолнице налазе у раду.

У истом кварталу од стране Тужилаштва за ратне злочине 17 захтева за помоћ упућено је Државном одвјетништу, од чега је удовољено на 5 захтева, док на 12 још увек није одговорено.

У 3. кварталу Специјално државно тужилаштво Републике Црне Горе поднело је захтев за помоћ у 1 предмету, и по том захтеву је удовољено. Такође, Специјално државно тужилаштво Републике Црне Горе је удовољило на 1 поднети захтев ТРЗ.

Регионална сарадња настављена је кроз реализацију „Палићког процеса“ – одржавање Регионалног састанка тужилаца у септембру 2021. године о чему је напред било речи. Након тога, представници Тужилаштва за ратне злочине одржали су и билатерални састанак са представницима тужилаштва Босне и Херцеговине када су разматрана питања везана за сарадњу у конкретним предметима.

Током 4. квартала одржано је више радних састанака са Тужилаштом Босне и Херцеговине. Дана 15. октобра 2021. године тужилац за ратне злочине одржала је састанак са тужитељком Тужилаштва БиХ, када је заузет став да ће ова два тужилаштва заједно размотрити све могућности и разменити све неопходне информације како би оштећена лица била сигурна да ће предмети бити решени на професионалан начин, без обзира у којој земљи се поступак води.

Дана 23. новембра 2021. године у Сарајеву је одржан билатерални састанак представника Тужилаштва за ратне злочине са представницима Тужилаштва БиХ. Састанак је био посвећен питањима везаним за преузимање и уступање кривичног гоњења између тужилаштва, везано за конкретне предмете чија се реализација очекује у наредном периоду.

Током извештајног периода Тужилаштво је поднело оптужницу против једног лица, због кривичног дела ратни злочин против ратних заробљеника из чл. 144 КЗ СРЈ, у ком ће ставити предлог да се предмет уступи Тужилашству Босне и Херцеговине на даље поступање, у складу са Законом о међународној правној помоћи у кривичним стварима и другим релевантним прописима.

Иако је фокус Тужилаштва на томе да се сарадња одржи на високом нивоу како би иста дала конкретне резултате, увек има простора за њеним унапређењем. Стога се новом Националном стратегијом за процесуирање ратних злочина и пратећим Акционим планом у великој мери афирмише унапређење ове сарадње кроз више модуса, између осталог кроз ревизију постојећих споразума, меморандума и протокола о сарадњи са Републиком Хрватском и Босном и Херцеговином, те Републиком Црном Гором, али и кроз унапређење заједничког рада Служби за помоћ и подршку оштећенима и сведоцима у регионалним судовима и тужилаштвима.

У извештајном периоду Тужилаштво за ратне злочине вратило је на надлежност Вишем суду у Београду, Одељењу за ратне злочине замолнице за испитивање сведока и саслушање окривљених лица против којих се води поступак у Р Хрватској, односно Босни и Херцеговини, након чега је Виши суд у Београду поднео Уставном суду Србије предлог за решавање сукоба надлежности.

Уставни суд Србије је у одређеном броју тих поступака заузео став да је по поднетим замолницама регионалних тужилаштава (Босне и Херцеговине и Републике Хрватске) надлежно да поступа Тужилаштво за ратне злочине.

У циљу ефикасног поступања, одмах по пријему одлука Вишег суда у Београду, Одељења за ратне злочине Тужилаштво је отпочело са указивањем међународне правне помоћи по поднетим замолницама, испитивањем сведока и саслушањима окривљених лица.

У извештајном периоду Тужилаштво је посетила специјална саветница и подсекретар Генералног секретара УН за превенцију геноцида, Alice Wairimu Nderitu која је са својом делегацијом присуствовала састанку у Тужилаштву за ратне злочине и том приликом подржала досадашњи рад овог Тужилаштва, посебно указујући на значај регионалне сарадње и сарадње са Међународним резидуалним механизмом за кривичне судове у Хагу.

б) сарадња са Мисијом европске владавине права на АП КиМ – ЕУЛЕКС и Привременим институцијама самоуправе у Приштини

Као и у претходном периоду заменици тужиоца за ратне злочине су се захтевима за помоћ обраћали ЕУЛЕКС-у у Приштини, у складу са процедурама Узајамне правне помоћи предвиђене Техничким протоколом за имплементацију ИБМ и у оквиру предмета у којима поступају.

Током 3. квартала ТРЗ је упутило 6 захтева за помоћ Специјалном тужилаштву ЕУЛЕКС-а у Приштини, на које није одговорено.

У периоду од 01.10.2021. године до 27.12.2021. године Специјално тужилаштво ЕУЛЕКС-а у Приштини није поднело ниједан захтев за помоћ. У истом периоду Тужилаштво за ратне злочине упутило је Специјалном тужилаштву ЕУЛЕКС-а у Приштини 7 захтева за помоћ, од којих до сада ниједном није удовољено.

Из наведених података видљиво је да постоји потреба за унапређењем ове сарадње која се одвија у складу са Закључком Владе Републике Србије 05 број 018-1862/2013-1 од 07.03.2013. године, којим је усвојен текст Процедура узајамне правне помоћи, а што је препознато као важно питање и у новој Националној стратегији за процесуирање ратних злочина. Кроз ревизију Тужилачке стратегије посебна пажња посветиће се овом питању и проналажењу начина за његово решавање.

Циљ - Подизање свести и унапређење односа друштва према значају процесуирања ратних злочина

- **Транспарентност рада Тужилаштва за ратне злочине**

Нова интернет страница Тужилаштва за ратне злочине је активна од краја претходног квартала. У складу са важећим прописима и интерним актима који регулишу питање дозвољености објављивања информација током кривичног поступка, Тужилаштво на интернет страници објављује подигнуте оптужнице по окончању припремног рочишта које се одржава без присуства јавности, а сходно Правилнику о анонимизацији оптужница. У најкраћем року Тужилаштво издаје кратка саопштења о исходу првостепених и другостепених кривичних поступака по поднетим оптужницама, а ови подаци уносе се и у одељак „предмети“ на интернет страници.

Током извештајног периода, а последњи пут у децембру 2021. године ажуриран је Информатор о раду Тужилаштва за ратне злочине уношењем нових података са циљем информисања свих заинтересованих лица за приступ информацијама од јавног значаја, које подразумевају основне податке о раду Тужилаштва, као и остале који су од значаја за садржину, обим и начин остваривања права.

Информатор о раду Тужилаштва за ратне злочине Републике Србије сачињава се на основу члана 39. Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја и Упутства за објављивање информатора о раду државног органа („Сл. гласник РС“, бр. 68/10), а доступан је свим заинтересованим лицима

на интернет страници <http://www.tuzilastvorz.org.rs>, у електронском облику, с тим што на захтев заинтересовано лице може извршити увид у исти и преузети штампану копију у просторијама Тужилаштва.

Будући да је ступио на снагу нови Закон о приступу информацијама од јавног значаја („Сл. гласник РС бр. 105/2021) одредбе Информатора о раду Тужилаштва, као и доступност података и информација о раду Тужилаштва заинтересованим лицима и оних који се објављују на интернет страници, биће усаглашене са овим Законом чија се примена очекује у року од 3 месеца од ступања на снагу.

Током 3. и 4. квартала Тужилаштво је преко овлашћеног лица наставило да благовремено одговара на упите заинтересованих лица водећи рачуна о интересима правилног вођења поступка и заштити личности на које се подаци односе.

Портпарол тужилаштва наставио је са редовном комуникацијом са представницима медија, организацијама цивилног друштва и удружењима жртава. Као и у претходном периоду, због и даље актуелне епидемиолошке ситуације, информације су медијима и заинтересованим лицима највећим делом ишле путем писаних одговора и саопштења.

У складу са обавезом предвиђеном ревидираним Акционим планом за Поглавље 23, отпочете су припреме за сачињавање и објаву ажурираног извештаја о активностима Тужилаштва у вези кривичних оптужби у предметима ратних злочина, у складу са индикаторима резултата. У складу са досадашњом методологијом извештавања, извештај ће обухватати ажуриране статистичке податке поводом поднетих кривичних пријава и покренутих истрага које се воде у овом Тужилашству, као и најважније податке везане за поступак пред судом и судске одлуке по поднетим оптужницама, с посебним освртом на предмете у којима су окривљени лица високог/вишег ранга.

Након тога, Тужилаштво ће организовати конференцију за медије на којој ће бити представљен Годишњи извештај Тужилаштва за ратне злочине.

Током четвртог квартала Тужилаштво је отпочело са ревизијом Тужилачке стратегије. Ревизија ће обухватити анализу до сада постигнутих резултата у спровођењу постојеће стратегије, разраду постојећих циљева и доношење нових мера. Уз ревидирану стратегију биће донет детаљан Акциони план који ће садржати и нове активности, али и прецизне рокове за њихово спровођење, што

ћ
е

и
з
и
с
к
и
в
а